

R. H. Clough a G. A. Sears: *Stavební zakázkování*

Richard H. Clough, Glenn A. Sears: *Construction Contracting*
Vydalo nakladatelství John Wiley & Sons, New York
584 stran

Činnosti, které souvisejí s přípravou, zadáváním a prováděním stavebních zakázek jsou v zahraničí (tj. „na západ od Aše“) již mnoho let předmětem stále rostoucího a systematického zájmu. Aniž bychom o tom mnoho věděli, vznikl někdy v šedesátých letech technicko-ekonomický obor, kterému se dá asi nejlépe říkat „zakázkování“. Vyučuje se na vysokých školách stavebních a přisuzuje se mu často větší význam než klasickým odborným předmětům.

O čem je řeč? Od prvního stavebníkovy záměru až po konec záruční lhůty probíhá z mnoha pohledů (technických, ekonomických a právních) složitý organizační proces. Jeho podrobnosti zatím v Česku nemáme v krvi anebo je prostě vůbec neznáme, a jen příležitostně se ten či onen projektant nebo dodavatel dostává do kontaktu se stavebníkem, který proces ovládá od alfy po omegu. Jde však obvykle jen o jistou část celého procesu, zdánlivě samostatnou a ucelenou, leč pevně svázanou se všemi ostatními prvky.

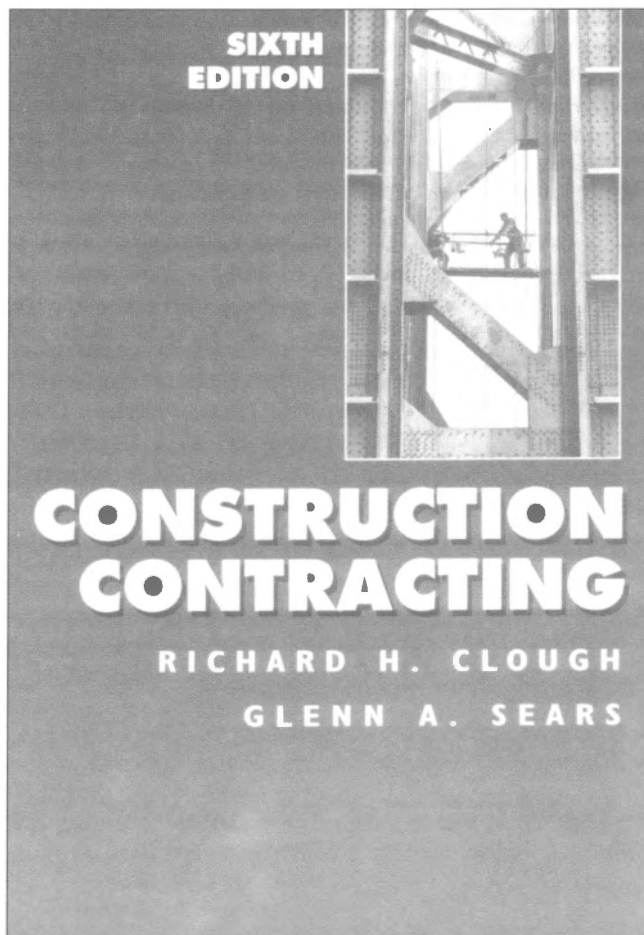
Pro českého inženýra a stavitele, který chce podstatu stavebního zakázkování pochopit a zvládnout, je kniha, kterou recenzujeme, vynikajícím souborem informací. Nejde o vědecké dílo, nýbrž o dokonalou *příručku* (v anglosaském světě je všeobecně tak oblíbená, že *během třiceti let už vyšla po šesté*), ve které se zájemce dozví vše o specifikách stavebního procesu, které by měl znát, ať už je stavebníkem, projektantem, dodavatelem, subdodavatelem či dokonce jinou osobou, jež má se stavebním dílem něco společného.

Kniha má patnáct kapitol, věnovaných různým prvkům a fázím stavebního procesu. Přestože knihu napsali Američané, a zobrazuje tedy především americkou stavařinu, nenašel jsem v ní nic, co by pro našince bylo zcela nezajímavé nebo nedůležité. Lze ale říci, že pro českého projektanta i dodavatele jsou patrně nejzajímavější stati o specifikacích, o smlouvách, o finančních jistotách a o stavebním pojištění.

Několik nedávných zkušeností mě poučilo, jak hluboce se myšlení našich projektantů a dodavatelů liší od způsobů myšlení, které si uvědomuje tržní mechanismy. *Smysl specifikací* je nám zatím obecně neznám (ačkoliv na české půdě o novinku vůbec nejde) a není jednoduché ukázat, že dnešní „technické zprávy“ - obvykle s nechtí a násilně, a především z povinnosti psané textové části projektů - jsou pro řádné ocenění díla, zpracování nabídky a řízení stavby včetně sledování jakosti bezcenné.

Pro nás velmi poučnou je kapitola o *výběrovém řízení a o nabídkových cenách*. Z kapitoly je patrná otevřenost stavebního trhu, která maximálně omezuje korupci a „podtrhávání“ konkurence. Neznamená to, že je Amerika svatou zemí bez pletich, nicméně postihy za nefér jednání jsou tvrdé a rychlé. Ztráta důvěry je téměř okamžitá, i když soudy mohou trvat nekonečně dlouho. Kniha se věnuje i *právní stránce stavebního procesu*, přičemž se důraz klade na *rozhodčí řízení* (u nás je dosud v plenkách).

Autoři věnují mnoho pozornosti *projektantským i dodavatelským smlouvám*. Čtenáři neujde, že problém smlouvy proniká do všech kapitol. Ostatně samo slovo *contractor* znamená v angličtině zcela jednoznačně „stavebního dodavatele“, takže *contract* je především „dodávka stavebních prací“. A chci-li mít dobrý „kontrakt“, musím mít dobrou smlouvu anebo po anglicku *agreement*. V knize se najde několik *vzorů smluv o dílo* (mezi stavebníkem

a projektantem, mezi stavebníkem a dodavatelem, dodavatelem a subdodavatelem aj.), které jsou v USA odladěny během dlouhé doby. Některé vzory mají první vydání už v roce 1915 a doznaly kolem dvaceti revizí, při nichž se přihlíželo především k poznatkům z eventuálních soudních sporů.

Jiná z kapitol se zabývá *bankovními zárukami*. Ani tato problematika není u nás dostatečně propracována, dodavatel mnohdy neví, co se od něho chce, stavebník neví, co má požadovat. O ceně záruky a o úroku se příliš neví, a tak se český dodavatel občas dostává do překvapivých situací. Obdobně je tomu s *pojištěním* - i tomu je věnováno v recenzované knize mnoho místa.

Důležitou část knihy tvoří kapitoly o *řízení zakázky* a o *řízení nákladů*. V tomto ohledu pokulháváme v Česku velice velice! Často se hledají úspory v malichernostech (dosti často - především u veřejných zakázek - se ovšem nehledají úspory vůbec!), ale neví se, že důkladné řízení nákladů může přinést mnoho peněz stavebníkovi i dodavateli.

Většinu textu v knize bychom mohli přeložit a u nás vydat; byla by to cenná pomůcka. Asi k tomu hned tak brzo nedorazí, a proto lze doporučit našim čtenářům, kteří jsou alespoň trochu znalí angličtiny, aby knize věnovali pozornost. Najdou v ní mnoho užitečného a cenného. Zejména to platí pro ty, kteří přicházejí do styku se zahraničními firmami.

Milík Tichý